

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 20 ΜΑΪΟΥ 2016 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)

ΘΕΜΑ Α

*Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό καθεμίας από τις παρακάτω ημιτελείς προτάσεις **A1** έως **A5** και, δίπλα, το γράμμα που αντιστοιχεί στη λέξη ή στη φράση η οποία συμπληρώνει σωστά την ημιτελή πρόταση.*

A1. Η σύφιλη οφείλεται σε

- α. ιό
- β. μύκητα
- γ. βακτήριο
- δ. πρωτόζωο.

Μονάδες 5

A2. Ένας ιός μπορεί να διαθέτει

- α. μαστίγιο
- β. RNA
- γ. πλασμίδια
- δ. υφές.

Μονάδες 5

A3. Τα φυτά προσλαμβάνουν το άζωτο από το έδαφος με τη μορφή

- α. αμμωνίας
- β. νιτρικών ιόντων
- γ. μοριακού αζώτου
- δ. ουρικού οξέος.

Μονάδες 5

A4. Για την εξελικτική θεωρία (θεωρία Δαρβίνου) η μικρότερη δυνατή μονάδα που μπορεί να εξελιχθεί είναι

- α. ένα μεμονωμένο άτομο
- β. ένας πληθυσμός
- γ. ένα είδος
- δ. μία κλάση.

Μονάδες 5

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΜΟΝΟ ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ - Δ' ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

- A5.** Τα φύκη είναι
- α. καταναλωτές του οικοσυστήματος
 - β. αποικοδομητές του οικοσυστήματος
 - γ. ετερότροφοι οργανισμοί
 - δ. αυτότροφοι οργανισμοί.

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Β

- B1.** Να αντιστοιχίσετε την κάθε πρόταση της **στήλης I** που αναφέρεται στις πεταλούδες *Biston betularia*, σε μία από τις θεωρίες Α (Δαρβίνου) ή Β (Λαμάρκ) της **στήλης II**.

Στήλη I	Στήλη II
1. Στους πληθυσμούς των πεταλούδων είναι καθοριστικό ότι υπάρχει ποικιλομορφία ως προς το χρωματισμό των πτερυγών.	Α: Θεωρία Δαρβίνου
2. Οι πεταλούδες δημιουργήθηκαν από οργανισμούς κατώτερων βαθμίδων δια μέσου της φυσικής κλίμακας.	
3. Με τη δράση της φυσικής επιλογής, επιλέγονται οι πεταλούδες με το χρωματισμό πτερυγών που τους προσδίδει τη δυνατότητα να αφήνουν περισσότερους απογόνους.	
4. Μεταξύ των πεταλούδων υπάρχει αγώνας για επιβίωση.	Β: Θεωρία Λαμάρκ
5. Με τη βοήθεια μιας εσωτερικής δύναμης, ορισμένες πεταλούδες απέκτησαν σταδιακά πτέρυγες μαύρου χρωματισμού.	
6. Σε συνθήκες βιομηχανικής ρύπανσης, ορισμένες πεταλούδες με άσπρο χρωματισμό πτερυγών απέκτησαν μαύρο χρώμα, σύμφωνα με την αρχή της χρήσης και αχρησίας.	
7. Όταν οι κορμοί των δέντρων μαύρισαν λόγω της βιομηχανικής ρύπανσης, οι πεταλούδες με ανοικτό χρώμα πτερυγών καταναλώνονταν περισσότερο από τα πουλιά και λιγότευαν, ενώ οι μαύρες επικρατούσαν αριθμητικά.	

Μονάδες 7

- B2.** Να γράψετε τους ορισμούς:
- A. Βιογεωχημικοί κύκλοι (μονάδες 4).
 - B. Μόλυνση (μονάδες 2).

Μονάδες 6

- B3.** Να αναφέρετε δύο τρόπους μέσω των οποίων η ανθρώπινη δραστηριότητα έχει οδηγήσει σε αύξηση των επιπέδων του διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα.

Μονάδες 4

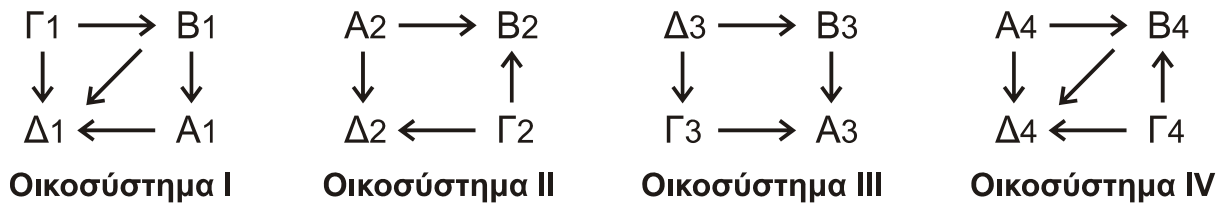
ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΜΟΝΟ ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ - Δ' ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

B4. Να αναφέρετε τις προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται για να περιοριστεί η πιθανότητα μετάδοσης του AIDS.

Μονάδες 8

ΘΕΜΑ Γ

Στην **Εικόνα 1** τα κεφαλαία γράμματα αντιστοιχούν σε οργανισμούς και τα βέλη δείχνουν τη μεταφορά ύλης και ενέργειας μεταξύ τους σε τέσσερα διαφορετικά οικοσυστήματα (οικοσύστημα I, II, III, IV).

Εικόνα 1

Σε καθένα από αυτά τα οικοσυστήματα υπάρχει μια Βιοκοινότητα από τις παρακάτω:

Βιοκοινότητα 1: Δύο Παραγωγοί, ένας Καταναλωτής 1^{ης} τάξης και ένας Αποικοδομητής.

Βιοκοινότητα 2: Ένας Παραγωγός, ένας Καταναλωτής 1^{ης} τάξης, ένας Καταναλωτής 2^{ης} τάξης και ένας Αποικοδομητής.

Βιοκοινότητα 3: Ένας Παραγωγός, δύο Καταναλωτές 1^{ης} τάξης, και ένας Καταναλωτής 2^{ης} τάξης.

Βιοκοινότητα 4: Δύο Παραγωγοί και δύο Καταναλωτές 1^{ης} τάξης.

Γ1. Με βάση τα στοιχεία της **Εικόνας 1** να αντιστοιχίσετε σωστά τα Οικοσυστήματα (I, II, III, IV) με τις Βιοκοινότητες, γράφοντας στο τετράδιο σας τη Βιοκοινότητα που αντιστοιχεί σε κάθε ένα από τα τέσσερα οικοσυστήματα.

Μονάδες 6

Γ2. Στο Οικοσύστημα I να χαρακτηρίσετε τους οργανισμούς A1, B1, Γ1, Δ1.

Μονάδες 4

Γ3. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας στο ερώτημα **Γ2**.

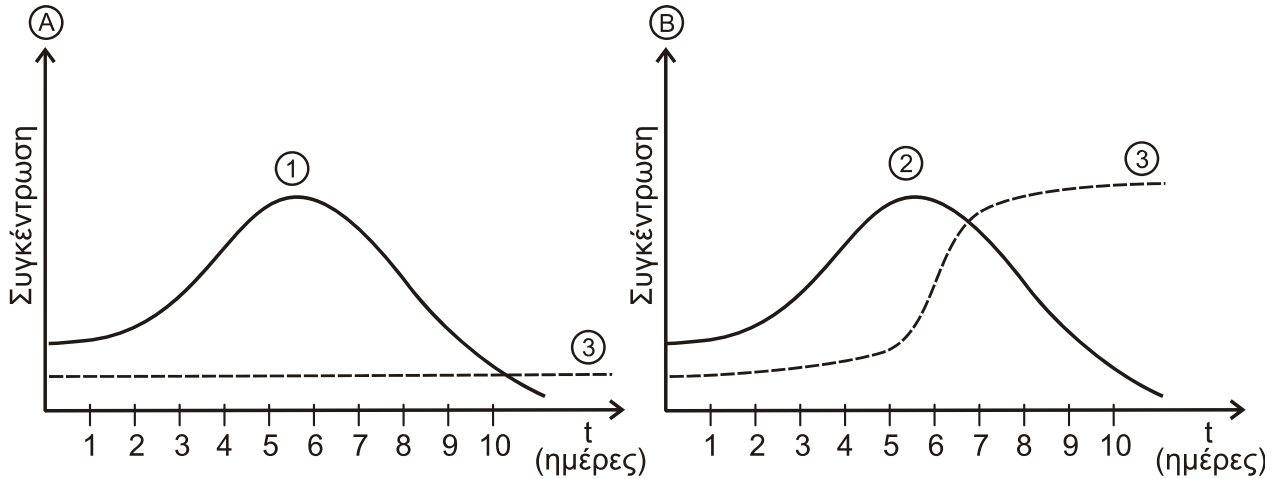
Μονάδες 9

Γ4. Να περιγράψετε τα κριτήρια με τα οποία έχουμε κατατάξει δύο γάτες στο ίδιο είδος και δύο αμοιβάδες στο ίδιο είδος.

Μονάδες 6

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Στην **Εικόνα 2** υπάρχουν δύο διαγράμματα το Α και το Β.

Εικόνα 2

Η καμπύλη 3 (διακεκομμένη γραμμή) και στο διάγραμμα Α και στο διάγραμμα Β αναφέρεται στη μεταβολή των Τ-κυτταροτοξικών λεμφοκυττάρων δυο διαφορετικών ανθρώπων, μετά τη μόλυνση για πρώτη φορά από συγκεκριμένο παθογόνο μικροοργανισμό.

Στα διαγράμματα Α και Β οι καμπύλες 1 και 2 αντιστοιχούν στη μεταβολή της συγκέντρωσης ενός παθογόνου βακτηρίου το ένα και ενός παθογόνου ιού το άλλο.

Ποια καμπύλη από τις 1 και 2 αντιστοιχεί στη μεταβολή της συγκέντρωσης του ιού και ποια στη μεταβολή της συγκέντρωσης του βακτηρίου (μονάδες 2); Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας (μονάδες 5).

Μονάδες 7

Δ2. Στο πλαίσιο της ανοσοβιολογικής απόκρισης μετά τη μόλυνση του ανθρώπου από τον παραπάνω ιό, ενεργοποιήθηκαν τα Τ-κυτταροτοξικά λεμφοκύτταρα. Τα Τ-κυτταροτοξικά λεμφοκύτταρα ποια άλλα κύτταρα στόχους μπορούν να καταστρέψουν με τη δράση τους;

Μονάδες 8

Δ3. Οι παραπάνω παθογόνοι μικροοργανισμοί, βρέθηκαν στην επιφάνεια του δέρματος ενός υγιούς ανθρώπου. Με ποιους τρόπους το δέρμα του ανθρώπου μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση αυτών των παθογόνων μικροοργανισμών;

Μονάδες 10

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει. Μολύβι επιτρέπεται, **μόνο** αν το ζητάει η εκφώνηση, και **μόνο** για πίνακες, διαγράμματα κλπ.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.30 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ